

Fremsat den 25. november 2021 af børne- og undervisningsministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om efterskoler og frie fagskoler

(Permanentgørelse af forsøg med prøver i dansk og matematik på efterskoler og frie fagskoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud)

§ 1

I lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1903 af 6. oktober 2021, foretages følgende ændringer:

1. I § 5 a, stk. 1, indsættes efter »prøverne«: », jf. dog stk. 6«.

2. I § 5 a indsættes efter stk. 4 som nye stykker:

»Stk. 5. En skole godkendt efter § 1, stk. 4, der afholder prøver, jf. stk. 4, kan tilbyde en elev alene at aflægge prøve i dansk og matematik på 9. klassetrin, hvis eleven ikke har de nødvendige forudsætninger for at gennemføre flere af folkeskolens prøver.

Stk. 6. En skole godkendt efter § 1, stk. 4, som har meddelt Børne- og Undervisningsministeriet, at den ikke afholder folkeskolens afgangseksamen, prøven på 8. klassetrin og 9.-klasseprøverne, jf. stk. 1, kan tilbyde folkeskolens prøver i dansk og matematik på 9. klassetrin for de elever, der har de nødvendige forudsætninger herfor. De regler om 9.-

klasseprøverne, der gælder for folkeskolen og dens elever, gælder tilsvarende for en skole og dens elever, når skolen afholder prøver i dansk og matematik.«

Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 7 og 8.

3. I § 5 a, stk. 5, der bliver stk. 7, indsættes efter »stk. 1-3«: », 5 og 6« og efter »herfor« indsættes: », samt om vurdering af elevers forudsætninger ved tilbud om aflæggelse af 9.-klasseprøver i dansk og matematik, jf. stk. 5 og 6«.

4. § 51, 2. og 3. pkt., ophæves.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 2022.

Stk. 2. Regler fastsat i medfør af § 5 a, stk. 5, i lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1903 af 6. oktober 2021, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af forskrifter udstedt i medfør af § 5 a, stk. 7, i lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. denne lovs § 1, nr. 3.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Enkeltfagsprøver på efterskoler og frie fagskoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud
 - 2.1. Gældende ret
 - 2.2. Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Klimamæssige konsekvenser
8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Med lov nr. 688 af 27. maj 2015, der blev vedtaget af samtlige partier i Folketinget, blev der foretaget en ændring af forsøgsbestemmelsen i § 51 i lov om efterskoler og frie fagskoler, så efterskoler og frie fagskoler, der er godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud, kan iværksætte forsøg, hvor eleverne får mulighed for alene at aflægge folkeskolens 9.-klasseprøver i fagene dansk og matematik. Forsøget kan anvendes af både prøveafholdende og prøvefrie skoler og må højst have en varighed af fem år. Hovedsigtet med forsøget er at give så mange som muligt en smidig adgang til erhvervsuddannelserne.

Det følger af bemærkningerne til lovforslag nr. L 180 af 26. marts 2015, at Børne- og Undervisningsministeriet vil evaluere forsøgene fem år efter lovens vedtagelse, jf. Folketingstidende, 2014-15, A, L 180 som fremsat, side 28.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) har derfor ultimo 2019 gennemført en evaluering af forsøget. Evalueringen viser overordnet, at skolerne er meget positive over for den mulighed, forsøgsordningen giver. Skolerne peger blandt andet på, at muligheden for, at eleverne alene behøver at aflægge prøver i dansk og matematik, medfører, at flere elever aflægger prøverne, og at eleverne dermed får mulighed for en smidigere adgang til erhvervsuddannelserne. Datagrundlaget er ikke stort, men understøtter skolernes oplevelser.

Med lovforslaget foreslås det at permanentgøre forsøgsordningen, således at efterskoler og frie fagskoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud også fremover får mulighed for at tilbyde elever alene at aflægge prøve i dansk og matematik. De skoler, der i forvejen afholder folkeskolens prøver, vil kunne tilbyde ordningen til elever, der ikke har de nødvendige forudsætninger for at gennemføre flere

af folkeskolens prøver. Ligesom i forsøgsordningen foreslås det, at også de ellers prøvefrie skoler skal have mulighed for at tilbyde deres elever at aflægge prøve i dansk og matematik.

2. Enkeltfagsprøver på efterskoler og frie fagskoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud

2.1. Gældende ret

Det har siden 2006 været obligatorisk for alle elever, både i folkeskolen, på fri- og privatskoler, på efterskoler og frie fagskoler og i den kommunale ungdomsskole, der tilbyder heltidsundervisning på 9. klassetrin, at aflægge folkeskolens 9.-klasseprøver.

Det fremgår af forarbejderne til folkeskolelovens prøveregler i lovforslag nr. L 101 af 7. december 2005, at formålet med de obligatoriske prøver i folkeskolen efter 9. klasse er at give de unge en god faglig ballast, når de forlader folkeskolen, og dermed bedre forudsætninger for at gennemføre en ungdomsuddannelse, jf. Folketingstidende 2005-06, Tillæg A, side 2956.

Det følger endvidere af lovforslag nr. L 185 af 29. marts 2006 om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. og andre love på Undervisningsministeriets område (lov nr. 577 af 9. juni 2006), at princippet om at indføre obligatoriske prøver i folkeskolen også skal omfatte fri- og privatskoler, efterskoler, frie fagskoler og ungdomsskolen, jf. Folketingstidende 2005-06, Tillæg A, side 6144, 5149 ff og 6155.

De obligatoriske prøver i folkeskolen omfatter efter folkeskolelovens § 14 en prøve på 8. klassetrin i et praktisk/musisk valgfag samt 7 prøver på 9. klassetrin, herunder to prøver i faget dansk (en mundtlig samt en skriftlig bestående af et antal delprøver), en prøve i hvert af fagene matematik

(en skriftlig bestående af et antal delprøver) og engelsk, en fælles prøve i fagene fysik/kemi, biologi og geografi samt to udtræksprøver inden for henholdsvis fagblokken humanistiske fag (engelsk, tysk/fransk, kristendomskundskab, historie og samfundsfag) og fagblokken naturfag (matematik, geografi, biologi, fysik/kemi og idræt).

Elever på efterskoler og frie fagskoler, der giver undervisning på 8. og 9. klassetrin, skal aflægge folkeskolens afgangseksamen, prøve på 8. klassetrin og 9.-klasseprøver, medmindre skolen har meddelt Børne- og Undervisningsministeriet, at den ikke afholder prøverne, jf. § 5 a, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler. Det følger endvidere af § 5 a, stk. 4, 2. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler, at de regler om folkeskolens afgangseksamen, prøve på 8. klassetrin og 9.-klasseprøver, der gælder for folkeskolen og dens elever, gælder tilsvarende for disse skoler.

Elever, der ikke er i stand til at aflægge samtlige obligatoriske prøver, kan på baggrund af en konkret og individuel vurdering fritages for obligatorisk prøveafleggelse i et eller flere fag, ligesom elever kan aflægge prøverne på særlige vilkår. Reglerne herom er fastsat i §§ 30-42 i bekendtgørelse nr. 1858 af 27. september 2021 om folkeskolens prøver (prøvebekendtgørelsen).

Skolen kan også vælge at framelde sig at afholde folkeskolens prøver og dermed være prøvefri, jf. § 5 a, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler. Det indebærer, at de af skolens elever, der måtte ønske at aflægge prøverne, må aflægge dem som privatister på en anden skole, jf. folkeskolelovens § 14, stk. 8. Kommunalbestyrelsen beslutter, ved hvilken skole prøveafleggelsen skal ske, jf. prøvebekendtgørelsens § 14, stk. 2.

Det fremgår af § 51, 2. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler, at børne- og undervisningsministeren som led i forsøg kan godkende fravigelse af § 5 a for skoler, der er godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud i medfør af § 1, stk. 4, og § 26. Bestemmelsen indebærer, at en skole kan igangsætte forsøg, hvorefter reglerne om folkeskolens prøver i § 5 a fraviges i en begrænset periode for at give elever med visse særlige behov, herunder elever med funktionsnedsættelser, mulighed for alene at aflægge prøve i fagene dansk og matematik. Forsøg med fravigelse af § 5 a kan anvendes af både prøveafholdende og ikke-prøveafholdende skoler. På nuværende tidspunkt er 10 af skolerne, som er godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud, prøvefrie.

Af § 51, 3. pkt., fremgår det, at forsøg som nævnt i 2. pkt. højst må have en varighed på 5 år. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at begrænsningen til maksimalt fem år blev indsat, da tilladelse til forsøg af denne karakter ikke tidligere har været en mulighed jf. Folketingstidende, 2014-15, A, L 180 som fremsat, side 27.

Med hjemmel i § 51, 2. og 3. pkt. har 11 ud af de pt 40 efterskoler, der er godkendt med et samlet særligt undervisnings-

tilbud, benyttet sig af forsøgsordningen. De første forsøg blev sat i gang fra sommerprøvetermi 2017 og udløber derfor efter vinterprøvetermi 2021/22 og før sommerprøvetermi 2022.

2.2. Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

De nuværende regler i folkeskoleloven, lov om friskoler og private grundskoler og lov om efterskoler og frie fagskoler giver ikke mulighed for at aflægge folkeskolens prøver enkeltvis eller i udvalgte fag. Det indebærer, at skoler med mange elever med særlige behov ofte vil stå i en situation, hvor de – ifald de ønsker at være en prøveafholdende skole – skal foretage en konkret og individuel vurdering af hver enkelt elev med henblik på at fritage eleverne fra de fleste prøver, dog med undtagelse af de få prøver, som eleverne vurderes at kunne aflægge på trods af deres vanskeligheder. Det kan være en medvirkende faktor til, at sådanne skoler afstår fra at afholde folkeskolens prøver, idet deres elever ikke anses for at have tilstrækkelige forudsætninger for at kunne gennemføre samtlige prøver. Samtidig kan den manglende mulighed for at aflægge folkeskolens prøver på skolen også være en barriere for elevernes mulighed for at få en smidig vej ind i erhvervsuddannelserne.

På denne baggrund blev § 51 i lov om efterskoler og frie fagskoler ændret ved lov nr. 688 af 27. maj 2015, hvor der blev indført hjemmel til forsøg med at tilbyde elever på efterskoler og frie fagskoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud at aflægge folkeskolens prøver alene i fagene dansk og matematik. Der findes pt. 40 efterskoler og 2 frie fagskoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud. Cirka halvdelen af skolerne har en særlig profil for elever med ordblindhed mm., mens den anden halvdel af skolerne har en særlig profil for elever, som har andre særlige forudsætninger, der kræver støtte og tilbud om specialundervisning. En del elever på skoler, der er godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud, er således særligt udfordrede, herunder i form af funktionsnedsættelser, og de kan derfor have vanskeligt ved at aflægge samtlige af folkeskolens prøver.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger, jf. Folketingstidende, 2014-15, A, L 180 som fremsat, side 8 og 15, at formålet med forsøget var at give så mange elever som muligt adgang til erhvervsuddannelserne ved at lette skolerens administrationsbyrde og smidiggøre prøveafholdelsen for denne særlige gruppe af elever.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) har ultimo 2019 gennemført en evaluering af de forsøg, der har været igangsat i medfør af § 51.

Ud af de 40 efterskoler, der er godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud, har 11 skoler anvendt forsøgsordningen. Heraf er to efterskoler prøvefrie skoler, og de resterende ni er prøveafholdende.

De deltagende skoler angiver, at de valgte at tilmelde sig

forsøget for at sikre, at flere elever gik til prøverne, og fordi de som led i forsøget kunne arbejde målrettet mod, at eleverne fik en dansk- og matematikprøve og dermed bedre muligheder for at blive optaget på en erhvervsuddannelse. De deltagende skoler har i forhold til gennemsnittet af skoler med et samlet særligt undervisningstilbud overvejende en elevgruppe, der ikke tidligere har taget prøver.

Alle skolerne vurderer ordningen meget positivt og mener, at den har bidraget til, at flere elever har taget prøven i de to fag, givet eleverne bedre muligheder for optagelse på en erhvervsuddannelse samt givet eleverne et generelt løft i forhold til tro på egne evner og et bedre selvværd.

Endvidere peger skolerne på, at det har været en administrativ lettelse, at eleverne i målgruppen kunne gå til prøverne uden det omfattende arbejde med fritagelser for andre prøver (de prøveafholdende skoler) eller ved at skulle organisere, at eleverne kan prøves på andre skoler som privatister (de prøvefrie skoler).

Flere af skolerne peger i evalueringen på, at eleverne i forsøgsperioden har arbejdet mere målrettet end tidligere og har haft en anden ro til at koncentrere sig om fagene, fordi det har været en overskuelig opgave for dem.

Alle skolerne ønsker, at ordningen skal fortsætte og udtrykker bekymring for elevgruppen, hvis de ikke længere kan få en prøve i de to fag, hvis ordningen ikke videreføres. De tidligere prøvefrie skoler angiver, at de formentlig vil blive prøvefrie igen i dette tilfælde.

I forlængelse heraf foreslås det, at forsøgsordningen gøres permanent for efterskoler og frie fagskoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud med henblik på at understøtte, at flere elever får en smidig adgang til erhvervsuddannelserne.

Det foreslåede nye stk. 5 i § 5 a i lov om efterskoler og frie fagskoler vil medføre, at prøveafholdende skoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud også fremover vil have mulighed for at tilbyde elever, der ikke har de nødvendige forudsætninger for at gennemføre flere af folkeskolens prøver, alene at aflægge prøve i dansk og matematik på 9. klassestrin. Der vil være tale om en helhedsvurdering af eleven, hvori indgår, om eleven er særligt udfordret, fx som følge af funktionsnedsættelser, og derfor kræver støtte og tilbud om specialundervisning, samt om eleven som følge heraf har behov for udelukkende at fokusere på prøverne i dansk og matematik med henblik på at opnå bedre muligheder for at blive optaget på en erhvervsuddannelse. I helhedsvurderingen vil der således dels indgå en vurdering af elevens faglige niveau i de pågældende fag, dels en vurdering af elevens psykiske overskud til at arbejde målrettet frem mod prøverne.

Den foreslåede bestemmelse i § 5 a, stk. 6, i lov om efterskoler og frie fagskoler vil medføre, at også prøvefrie skoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud fremover vil have mulighed for at tilbyde aflæggelse af fol-

keskolens 9.-klasseprøver i dansk og matematik. Der er tale om en elevgruppe, som i udgangspunktet ellers ikke vil aflægge prøverne, medmindre de vælger at aflægge dem som privatister på en lokal folkeskole. Med den nye bestemmelse gives der mulighed for, at de prøvefrie skoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud kan vælge at tilbyde prøverne i dansk og matematik for de elever, der måtte have de fornødne forudsætninger herfor. Formålet er at få flere elever til at tage prøverne i de to fag og den vej rundt give så mange som muligt en smidig adgang til erhvervsuddannelserne.

Der vil i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 3, blive fastsat regler i tråd med fritagelsesbestemmelsen i prøvebekendtgørelsens § 37, stk. 3, hvorefter det vil være skolens leder, der på baggrund af en indstilling fra lærerne i de berørte fag og efter samråd med elevens forældre træffer afgørelse om hhv. fritagelse for prøveaflæggelse eller aflæggelse af prøve i dansk og matematik på en ellers prøvefri skole. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Der vil derimod ikke blive fastsat regler svarende til prøvebekendtgørelsens § 37, stk. 4, hvorefter afgørelsen træffes på baggrund af en pædagogisk-psykologisk vurdering om, at eleven på grund af sine vanskeligheder ikke kan aflægge prøven, herunder aflægge prøven på særlige vilkår. Der er således hensigten, at en afgørelse om, at en elev alene skal aflægge prøve i dansk og matematik, skal være administrativt lettere end efter de almindelige fritagelsesregler i prøvebekendtgørelsen.

De foreslåede bestemmelser i § 5 a, stk. 5 og 6, ændrer ikke på, at eleverne som udgangspunkt skal modtage en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, jf. § 2 i lov om efterskoler og frie fagskoler. Det betyder blandt andet, at eleverne fortsat skal modtage undervisning i hele fagrækken, medmindre den enkelte elev ud fra en konkret og individuel vurdering er undtaget fra bestemte fag og får anden undervisning i stedet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2 og 3, og bemærkningerne hertil.

Som konsekvens af den foreslåede permanentgørelse af forsøgsordningen foreslås forsøgsbestemmelsen i § 51, 2. og 3. pkt., som i forvejen har en midlertidig karakter, ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

3. Konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål

Lovforslaget indebærer, at der indføres yderligere muligheder for at aflægge nogle af de prøver, der afslutter undervisningen i grundskolen, og som giver adgang til erhvervsuddannelserne. Det vurderes at understøtte delmål 4.1, hvorefter det inden 2030 skal sikres, at alle piger og drenge gennemfører gratis, inkluderende grundskoleundervisning

og ungdomsuddannelse i høj kvalitet, der fører til relevante og effektive læringsresultater, samt delmål 4.3, hvorefter alle kvinder og mænd inden 2030 skal sikres lige adgang til teknisk, erhvervs- og videregående uddannelse, herunder universiteter, af høj kvalitet og til en overkommelig pris.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget medfører begrænsede merudgifter, der afholdes inden for Børne- og Undervisningsministeriets eksisterende økonomiske ramme til eksamensformål.

Lovforslaget vurderes ikke at have implementeringskonsekvenser, da de eventuelle afledte konsekvenser for Børne- og Undervisningsministeriets it-systemer ikke vurderes at medføre større udvikling med betydning for økonomien. Ministeriet vurderer i forlængelse heraf, at lovforslaget lever op til principperne for digitaliseringsklar lovgivning.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes at have positive administrative konsekvenser for borgerne, da flere elever får mulighed for at aflægge prøver.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- eller naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 17. september 2021 til den 8. oktober 2021 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Lærerforening, Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier, Danmarks Vejlederforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Gymnasier, Danske

Handicaporganisationer, Danske HF & VUC (Bestyrelserne), Danske HF & VUC (Lederne), Danske Regioner, Danske Revisorer – FSR, Danske Skoleelever, Danske Undervisningsorganisationers Samråd, De Private Sociale Tilbud (LOS), Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, Efterskoleforeningen, Erhvervsskolelederne, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, FOA, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningsfællesskabet LigeVærd, Frie Skolers Ledere, Frie Skolers Lærerforening, Friskolerne, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Klagenævnet for Specialundervisning, KL, Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere (LU), Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Landssamråd for PPR-chefer, Lilleskolernes Sammenslutning, Lærernes Centralorganisation, Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark, Plejefamiliernes Landsforening, Private Gymnasier og Studenterkurser, Red Barnet, Rigsrevisionen, Rådet for Børns Læring, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Socialt Udsatte, Rådet for Voksen og Efteruddannelse (VEU-Rådet), Sammenslutningen af Steinerskoler i Danmark, Samrådet for Specialskoleledere i Danmark, Skolelederforeningen, Skole og Forældre, Socialpædagogernes Landsforbund, Team Danmark, Uddannelsesforbundet, Ungdomsringen og Ungdomsskoleforeningen.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget medfører begrænsede merudgifter, der afholdes inden for Børne- og Undervisningsministeriets eksisterende økonomiske ramme til eksamensformål.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget vurderes at have positive administrative konsekvenser for borgerne, da flere elever får mulighed for at aflægge prøver.	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej x

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter § 5 a, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler, skal eleverne på en skole, der giver undervisning på 8. og 9. klassetrin, aflægge folkeskolens afgangseksamen, prøve på 8. klassetrin og 9.-klasseprøver, medmindre skolen har meddelt Børne- og Undervisningsministeriet, at den ikke afholder prøverne.

Det foreslås, at der i § 5 a, *stk. 1*, in fine tilføjes et ”jf. dog stk. 6” som en undtagelse til de prøvefrie skoler.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at de ellers prøvefrie skoler vil kunne afholde prøver i dansk og matematik i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse i § 5 a, stk. 6.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af den foreslåede bestemmelse i § 5 a, stk. 6, hvoraf det følger, at ellers prøvefrie skoler får mulighed for at afholde prøver i dansk og matematik.

Til nr. 2

§ 5 a i lov om efterskoler og frie fagskoler indeholder regler om afholdelse af folkeskolens afgangseksamen, prøve på 8. klassetrin og 9.-klasseprøver på efterskoler og frie fagskoler.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 5 a, *stk. 5*, at en skole godkendt efter § 1, stk. 4, der afholder prøver, jf. stk. 4, kan tilbyde en elev alene at aflægge prøve i dansk og matematik på 9. klassetrin, hvis eleven ikke har de nødvendige forudsætninger for at gennemføre flere af folkeskolens prøver.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at prøveafholden-

de efterskoler og frie fagskoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud får en administrativt lettere mulighed for at fritage elever for at aflægge prøver, end det kan ske efter prøvebekendtgørelsens almindelige regler.

Det vil være en betingelse for at fritage en elev for at aflægge andre prøver end prøverne i dansk og matematik på 9. klassetrin, at eleven ikke har de nødvendige forudsætninger for at gennemføre flere prøver. Der vil være tale om en helhedsvurdering af eleven, hvori indgår, om eleven er særligt udfordret, fx som følge af funktionsnedsættelser, og derfor kræver støtte og tilbud om specialundervisning, samt om eleven som følge heraf har behov for udelukkende at fokusere på prøverne i dansk og matematik.

De prøveafholdende efterskoler og frie fagskoler vil være omfattet af de regler om afgangseksamen, prøven på 8. klassetrin og 9.-klasseprøverne, der gælder for folkeskolen og dens elever, jf. § 5 a, stk. 4, 2. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler. Disse regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 1858 af 27. september 2021 om folkeskolens prøver (prøvebekendtgørelsen) og for skoleåret 2021/22 i bekendtgørelse nr. 163 af 2. februar 2021 om folkeskolens prøveterminer og prøvedatoer i skoleåret 2021/2022.

Der vil i medfør af lovforslagets § 1, nr. 3, i prøvebekendtgørelsen blive fastsat regler om fremgangsmåden ved en afgørelse efter den foreslåede bestemmelse i § 5 a, stk. 5. I den forbindelse vil der blive fastsat regler svarende til prøvebekendtgørelsens § 37, stk. 3, hvorefter skolens leder på baggrund af indstillingen fra klasselæreren og efter samråd med elevens forældre og lærere i de berørte fag træffer afgørelse om fritagelse for prøveafleggelse, og hvorefter elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed. Der vil derimod ikke blive fastsat regler svarende til prøvebekendtgørelsens § 37, stk. 4, hvorefter afgørelsen træffes på baggrund af en pædagogisk-psykologisk vurdering om, at eleven på grund af sine vanskeligheder ikke kan aflægge prøven, herunder aflægge prøven på særlige vilkår.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 5 a, stk. 6, 1. pkt., at en skole godkendt efter § 1, stk. 4, som har meddelt Børne- og Undervisningsministeriet, at den ikke afholder folkeskolens afgangseksamen, prøven på 8. klassetrin og 9.-klasseprøverne, jf. stk. 1, kan tilbyde folkeskolens prøver i dansk og matematik på 9. klassetrin for de elever, der har de nødvendige forudsætninger herfor.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ellers prøvefrie efterskoler og frie fagskoler godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud får mulighed for at tilbyde elever at aflægge prøverne i dansk og matematik på 9. klassetrin.

Skolerne vil kunne vælge at tilbyde en elev at aflægge prøverne i dansk og matematik på 9. klassetrin, hvis det ud fra en helhedsvurdering af eleven vurderes, at eleven har de nødvendige forudsætninger for at gennemføre de to prøver. Hensigten er at give flere elever mulighed for at

aflægge prøve i dansk og matematik med henblik på at opnå bedre muligheder for at blive optaget på en erhvervsuddannelse.

Bestemmelsen ændrer ikke på, at elever, der kan aflægge flere prøver end prøverne i dansk og matematik, fortsat har mulighed for at aflægge prøverne som privatister på en kommunal skole, jf. folkeskolelovens § 14, stk. 8.

Der vil i prøvebekendtgørelsen blive fastsat regler om fremgangsmåden ved en afgørelse efter den foreslåede bestemmelse i § 5 a, stk. 6, jf. lovforslagets § 1, nr. 3. Det vil i tråd med fritagelsesreglerne i prøvebekendtgørelsens § 37 blive fastsat, at skolens leder træffer afgørelse om prøveafleggelse på baggrund af indstilling fra elevens lærere i de berørte fag og efter samråd med elevens forældre. Det indebærer, at afgørelsen om at lade eleven aflægge prøver i dansk og matematik, træffes efter samråd med elevens forældre, ligesom andre afgørelser om omfanget af elevens prøveafleggelse i grundskolen.

Det vil ligeledes blive fastsat i prøvebekendtgørelsen, at elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed. Det indebærer, at det påhviler skolen at sikre, at eleven inddrages, så elevens perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk alt efter elevens alder og modenhed. Dette kan ske ved samtale med eleven eller på anden måde, der ved inddragelse af eleven belyser elevens perspektiv.

Baggrunden for den foreslåede er, at efterskoler og frie fagskoler ikke er inden for den offentlige forvaltning og dermed ikke er omfattet af forvaltningsloven bortset fra bestemmelserne i forvaltningslovens kapitel 2 om inhabilitet og kapitel 8 om tavshedspligt m.v., der gælder for bestyrelsen, lederen og andre ansatte ved skolen samt de tilsynsførende, jf. § 7, stk. 5, i lov om efterskoler og frie fagskoler. Skolerne er derfor ikke forpligtede til at inddrage eleven, medmindre det fremgår af særskilte regler herom.

Det følger endvidere af den foreslåede bestemmelse i § 5 a, stk. 6, 2. pkt., at de regler om 9.-klasseprøverne, der gælder for folkeskolen og dens elever, gælder tilsvarende for en skole og dens elever, når skolen afholder prøver i dansk og matematik.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at prøvebekendtgørelsens regler finder anvendelse på tilrettelæggelsen og gennemførelsen af 9.-klasseprøverne i dansk og matematik på de ellers prøvefrie efterskoler og frie fagskoler, når de har besluttet at tilmelde en eller flere elever til disse prøver.

Herudover vil børne- og undervisningsministeren kunne fastsætte regler om skolernes meddelelser til Børne- og Undervisningsministeriet, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter § 5 a, stk. 5, i lov om efterskoler og frie fagskoler kan børne- og undervisningsministeren fastsætte regler om skolernes meddelelser og indsendelse af dokumentation efter stk. 1-3, herunder om tidsfrister herfor.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at § 5 a, stk. 5, der bliver *stk. 7*, ændres, således at der henvises til meddelelser og indsendelse af dokumentation efter stk. 1-3 samt stk. 5 og 6.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at børne- og undervisningsministeren fremover også vil kunne fastsætte regler om meddelelser og indsendelse af dokumentation fra de prøveafholdende skoler, der har elever, der alene aflægger prøve i dansk og matematik, jf. den foreslåede bestemmelse i § 5 a, stk. 5, og fra de delvis prøvefrie efterskoler og frie fagskoler, der afholder prøver i dansk og matematik for en eller flere elever, jf. den foreslåede bestemmelse i § 5 a, stk. 6. Dette forventes blandt andet at omfatte krav om, at skolerne foretager de nødvendige registreringer i Børne- og Undervisningsministeriets prøveadministrative systemer, herunder registrering af, at de pågældende elever er fritaget fra aflæggelse af prøve i de øvrige prøvefag.

Det foreslås derudover, at bestemmelsen i § 5 a, stk. 5, der bliver *stk. 7*, udvides således, at børne- og undervisningsministeren fremover vil kunne fastsætte regler om vurdering af elevers forudsætninger ved tilbud om aflæggelse af 9.-klasseprøver i dansk og matematik for elever med særlige behov, jf. *stk. 5* og 6.

Bestemmelsen indebærer, at der i prøvebekendtgørelsen kan fastsættes nærmere regler om fremgangsmåden ved en afgørelse om fritagelse for prøveaflæggelse i andre fag end dansk og matematik, jf. den foreslåede bestemmelse i § 5 a, stk. 5, og ved fremgangsmåden ved afgørelse om aflæggelse af prøver i dansk og matematik for elever på ellers prøvefrie skoler, jf. den foreslåede bestemmelse i § 5 a, stk. 6. Der vil blive fastsat regler, der i høj grad vil følge de gældende bestemmelser om fritagelse i prøvebekendtgørelsens § 37. Det vil således være skolens leder, der træffer afgørelse om hhv. fritagelse og prøveaflæggelse på baggrund af indstilling fra elevens lærere i de berørte fag og efter samråd med elevens forældre. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det fremgår af § 51, 2. pkt., at børne- og undervisningsministeren som led i forsøg kan godkende fravigelse af lovens § 5 a om aflæggelse af folkeskolens prøver for skoler, der er godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud i medfør af § 1, stk. 4, og § 26. Af § 51, 3. pkt. fremgår det, at forsøg som nævnt i 2. pkt. højst må have en varighed på 5 år. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at en skole med hjemmel i forsøgsbestemmelsen i § 51, 2. og 3. pkt., vil kunne igangsætte forsøg, hvorefter reglerne om

folkeskolens prøver i § 5 a fraviges i en begrænset periode for at give elever med visse særlige behov, herunder elever med funktionsnedsættelser, mulighed for at aflægge prøve i fagene dansk og matematik, jf. Folketingstidende 2014/15, A, L 180 som fremsat, side 27.

Som konsekvens af den foreslåede permanentgørelse af forsøgsordningen med de foreslåede bestemmelser i § 5 a, stk. 5 og 6, foreslås § 51, 2. og 3. pkt., ophævet.

Den foreslåede ophævelse af § 51, 2. og 3. pkt., indebærer, at det ikke længere vil være muligt at fravige bestemmelserne i § 5 a som led i forsøg. Da der i forvejen var tale om et tidsbegrænset forsøg, og da den mulighed, der lå i forsøgsordningen, nu permanentgøres, vil ophævelsen i praksis ikke indebære ændringer for de skoler, der med hjemmel i bestemmelsen har kunne gøre forsøg med alene at aflægge prøve i dansk og matematik.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at loven skal træde i kraft den 1. april 2022.

Det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt vil indebære, at lovens ordning finder anvendelse fra og med sommerprøvetermi- neren 2022 (prøvetermi maj/juni 2022). Prøvetermi- neren for skoleåret 2021/22 er fastsat ved bekendtgørelse nr. 163 af 2. februar 2021 om folkeskolens prøvetermi- ner og prøvedatoer i skoleåret 2021/2022, hvoraf fremgår, at sommerprøvetermi- nen begynder den 2. maj 2022.

Med det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt vil alle skoler, der har været omfattet af det forsøg, der permanentgøres med loven, kunne fortsætte uændret med den beskrevne løsning. Det gennemførte forsøg blev sat i gang for de første skoler fra sommerprøvetermi- nen 2017 og kan højst have en varighed på 5 år. Det betyder, at forsøget for de første skoler udløber efter vinterprøvetermi- nen 2021/22 og før sommerprøvetermi- nen 2022.

Det foreslås i *stk. 2*, at regler fastsat i medfør af § 5 a, stk. 5, i lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1903 af 6. oktober 2021, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af forskrifter udstedt i medfør af § 5 a, stk. 7, i lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. denne lovs § 1, nr. 3.

Forslaget indebærer, at regler i bekendtgørelse nr. 1858 af 27. september 2021 om folkeskolens prøver (prøvebekendtgørelsen) udstedt med hjemmel i § 5 a, stk. 5, i lov om efterskoler og frie fagskoler, fortsat vil være gældende. Disse regler i bekendtgørelsen vil kunne ændres eller ophæves i medfør af lov om efterskoler og frie fagskoler § 5 a, stk. 7 (hidtidige *stk. 5*).

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Det bemær-

kes, at den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. dennes § 56, ikke gælder for Færøerne og Grønland. Loven kan heller ikke sættes i kraft ved kgl. anordning.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1903 af 6. oktober 2021, foretages følgende ændringer:

§ 5 a. Eleverne på en skole, der giver undervisning på 8. og 9. klassetrin, aflægger folkeskolens afgangseksamen, prøve på 8. klassetrin og 9.-klasseprøver, medmindre skolen har meddelt Børne- og Undervisningsministeriet, at den ikke afholder prøverne.

Stk. 2-6. ---

§ 5 a. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. En skole skal for sine elever afholde folkeskolens afgangseksamen, prøve på 8. klassetrin og 9.-klasseprøver, medmindre skolen har meddelt Undervisningsministeriet, at den ikke afholder prøverne. De regler om afgangseksamen, prøven på 8. klassetrin og 9.-klasseprøverne, der gælder for folkeskolen og dens elever, gælder tilsvarende for en skole og dens elever, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 5-6. ---

§ 5 a. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. Børne- og undervisningsministeren kan fastsætte regler om skolernes meddelelser og indsendelse af dokumentation efter stk. 1-3, herunder om tidsfrister herfor.

1. I § 5 a, stk. 1, indsættes efter »prøverne«: », jf. dog stk. 6«.

2. I § 5 a indsættes efter stk. 4 som nye stykker:

»*Stk. 5.* En skole godkendt efter § 1, stk. 4, der afholder prøver, jf. stk. 4, kan tilbyde en elev alene at aflægge prøve i dansk og matematik på 9. klassetrin, hvis eleven ikke har de nødvendige forudsætninger for at gennemføre flere af folkeskolens prøver.

Stk. 6. En skole godkendt efter § 1, stk. 4, som har meddelt Børne- og Undervisningsministeriet, at den ikke afholder folkeskolens afgangseksamen, prøven på 8. klassetrin og 9.-klasseprøverne, jf. stk. 1, kan tilbyde folkeskolens prøver i dansk og matematik på 9. klassetrin for de elever, der har de nødvendige forudsætninger herfor. De regler om 9.-klasseprøverne, der gælder for folkeskolen og dens elever, gælder tilsvarende for en skole og dens elever, når skolen afholder prøver i dansk og matematik«

Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 7 og 8.

3. I § 5 a, stk. 5, der bliver stk. 7, indsættes efter »stk. 1-3«: », 5 og 6« og efter »herfor« indsættes: », samt om vurdering af elevers forudsætninger ved tilbud om aflæggelse af 9.-klasseprøver i dansk og matematik, jf. stk. 5 og 6«.

§ 51. Børne- og undervisningsministeren kan fravige lovens bestemmelser i §§ 11 og 12-17 for at fremme forsøgs- og udviklingsarbejde inden for lovens område. Børne- og undervisningsministeren kan endvidere for skoler, der er godkendt med et samlet særligt undervisningstilbud i medfør af § 1, stk. 4, og § 26 som led i forsøg godkende fravigelse af § 5 a. Forsøg som nævnt i 2. pkt. må højst have en varighed på 5 år.

4. § 51, 2. og 3. pkt., ophæves.